

ОСНОВАНЪ 1916 г.

20 СТР.

СОФИЯ, 3 ОКТОМВРИИ 1932 ГОД.

БРОЯ 3 ЛВ.

БРОИ 61

ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТЕ

ИЗДАНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО НА СТОЛИЧНИТЪ ЖУРНАЛИСТИ

77

СПОМЕНЪ ЗА НЕЗАВИСИМОСТЪТА

22 септември 1908 год. въ Неаполъ

Товага следвахъ военнитѣ науки въ Туринъ, — Италия. Презъ лѣтото на 1908 год. бѣхъ прекаралъ единъ месецъ служба въ конната артилерия въ Милано. Презъ време на голѣмитѣ кавалерийски маневри, които се извършиха презъ сжщото лѣто между Верона и Удине, бѣхъ ималъ случая въ първия градъ да посетя, по напoмването на единъ мѣстенъ гражданинъ, Иль Палацо дей Каноничи и да видя въ неговата черква обрза на Св. царъ Борисъ, съ дълго латински надписъ за покръстването на българитѣ, въ редицата образи на най-заслужилитѣ на Бенедиктинския орденъ духовни и исторически лица. Презъ късата ваканция следъ това бѣхъ се запжтилъ презъ Римъ въ Неаполъ, Амалфи и Салерно съ надежда да видя и тукъ нѣкакви старини и реликви, напомащи връжкитѣ на тия италиянски пристанища съ родната ни въ срѣднитѣ

вѣкове. Чель бѣхъ, че въ Неаполъ е имало презъ тия далечни времена цѣлъ кварталъ или улица, наричана Вилусъ Булгарусъ, гдето се продавали български стоки и живѣли български търговци. А добри приятели италиянци бѣха ми разправяли, че още по-наоугъ, надъ залива Поликастро, 60 км. на югъ отъ Салерно, се издига една не висока планина, която носи името Монте Булгария или по-право Монте Булгерия. Името на тая планина, очевидно свързано въ нѣкакви отношения съ българската история, ме ласкаеше като българинъ и нѣкакъкъ ме задължаваше да науча нѣщо повече за нея. Нали и сега още мѣстността между Елборусъ и Казбекъ въ северния Кавказъ се нарича Булгаръ и нали оттамъ нѣкъде почва историята на нашитѣ прадѣди хуно-българитѣ? Нали по насевъръ, на р. Волга, около гр. Болгаръ една голѣма българска държава бѣ до-

стигнала въ IX вѣкъ до завидно процвѣтяване? Нали на Киликийския Тавъръ въ Мала-Азия, около планината Булгаръ-дагъ, презъ която минава важния пѣтъ отъ Анадола за Сирия и въ която се намира важния проходъ Киликийскитѣ порти, дълги вѣкове бѣ просуществовало нѣкакво българско княжество, очевидно съ назначението да образува нѣкакъвъ тампонъ срещу нашествията отъ къмъ Сирия, Иракъ и Палестина? Защо и тукъ, въ не далечна Италия, да не се окаже нѣкакъвъ споменъ изъ славната история на българския народъ? Моитѣ повърхностни и любителски проучвания въ Неаполъ не ми позволиха да науча въ това отношение нѣщо повече отъ това, което вече знаехъ. Нѣмаше вече нито поменъ отъ нѣкаква българска улица или кварталъ. Впрочемъ, такава улица или кварталъ азъ и не очаквахъ да намѣря запазена до наши дни. Единъ день гражданитѣ разграбиха по улицитѣ вестници отъ вестникопродавцитѣ по начинъ, кой-

то още въ сжщия мигъ ми привлече вниманието. Купихъ си единъ вестникъ и бърже влѣзохъ въ първото кафене-ресторантъ. Маситѣ бѣха почти всички заети. И както, търсейки маса, се движехъ между публиката, ясно дочухъ да се поменаватъ думитѣ България... българии... турци... Турция... война... които ме поставиха въ пѣлио недоумение. Това бѣха секунди, а не минути. Повишеното настроение на публиката и разговоритѣ на разнитѣ групи, все повече и повече оживѣни и възбудени, ми станаха ясни. Заглавията на статийтѣ и важнитѣ новини, които набърже прегледахъ, вече бѣха ми открили загадката, която преди нѣколко мига бѣ ме поставила въ недоумение. България бѣше обявила въ Търново презъ деня своята независимостъ и българскиятъ князь бѣше се обявилъ за царъ на българитѣ. Италиянитѣ коментираха важната новина, като смѣтаха, че това ще докара до война. Събитие то не бѣше неочаквано по време. Една седмица по-рано те-

леграфната агенция Ройтеръ бѣше разгласила, че българското правителство се готви да объяви независимостъта на България. Обаче, внезапността и решителността на извършеното отъ българитѣ въ Търново бѣше направило силно впечатление на добродушнитѣ неаполитанци, уморени отъ тривиалнитѣ грижи на деня и жадни за по-голѣми вълнения. Оскърбена България въ лицето на нейния дипломатически представителъ въ Цариградъ, който не бѣше зачетенъ както се следваше по установената практика на единъ официаленъ банкетъ, бѣше въ ума на всички тоя часъ и за нея се говорѣше съ най-голѣмо съчувствие и съ най-искренъ възторгъ. Оживлението, макаръ и затихвашо, продължаваше да се чувствува навсѣкъде. Безъ съмнение, италиянитѣ виждаха въ усложненията на Балканския полуостровъ нѣщо добро за себе си. Въ тоя день още не се знаеше, че Австро-Унгария е готова да объяви анексията на Босна и Херцеговина къмъ империята. И затова симпатитѣ на

италиянитѣ не бѣха затъмнени отъ никакви странични обстоятелства. Въ тоя залѣзълъ вече день тия симпатии къмъ нашия народъ чувствувахъ като най-силни и най-искрени. Смиѣнахъ, че време за губене нѣмамъ и побързахъ да поема единъ отъ ноцнитѣ тренове за Римъ, за да се освѣтли навреме въ нашата легация върху положението и това, което можеше да се наложи да сторя. Мисльта да посетя Амалфи, Салерно и Монте Булгерия, за да почувствувамъ нѣкаква връзка съ Срѣдновѣковна България нито даже ми идваше вече на умъ. Потеглихъ за Римъ, унесенъ въ мисли за живѣща България, която пишеше една горда страница отъ новата си история — обявяването на независимостъта. Тоя пѣтъ войната мина надъ Родината ни като призракъ, за да се разрази четири години следъ това съ толкова блѣсъкъ и съ такъвъ печаленъ край... П. Дързинговъ